ĐIỀU KHIỂN LOGIC VÀ PLC

Nội dung

- 1. Cơ sở cho Điều khiển logic
- 2. Tổng hợp và tối thiểu hóa mạch logic tổ hợp

3. Tổng hợp mạch logic tuần tự

- 4. Tổng quan về PLC
- 5. Kỹ thuật lập trình PLC

3. Tổng hợp mạch logic tuần tự

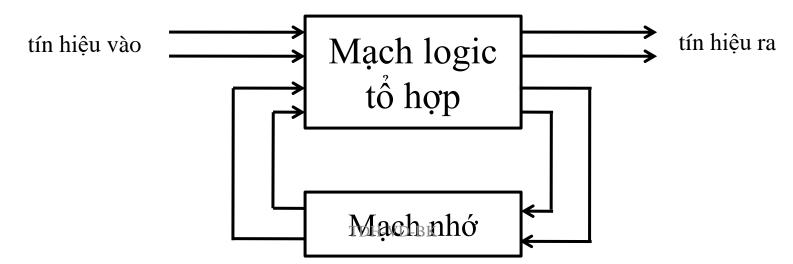
- 3.1. Khái niệm mạch logic tuần tự
 - ■Định nghĩa
 - ■Tính chất
 - ■Phân loại
 - Biểu diễn bằng đồ thị thời gian
- 3.2. Tổng hợp mạch logic tuần tự
 - Phương pháp ma trận trạng thái
 - Phương pháp GRAFCET

3. Tổng hợp mạch logic tuần tự

- 3.1. Khái niệm mạch logic tuần tự
 - ■Định nghĩa
 - ■Tính chất
 - ■Phân loại
 - ■Biểu diễn bằng đồ thị thời gian
- 3.2. Tổng hợp mạch logic tuần tự
 - Phương pháp ma trận trạng thái
 - Phương pháp GRAFCET

3.1. Khái niệm về mạch logic tuần tự

- Định nghĩa: Mạch logic tuần tự là mạch logic mà tín hiệu ra của mạch không những phụ thuộc vào tín hiệu đầu vào, mà còn phụ thuộc vào thứ tự, thời gian tác động của tín hiệu vào
- Tính chất
 - Có nhớ
 - Có yếu tố thời gian
 - Cùng 1 tín hiệu vào, tín hiệu ra có thể khác nhau (các trạng thái trong hay trạng thái làm việc)
 - Mạch vòng kín (có phản hồi)

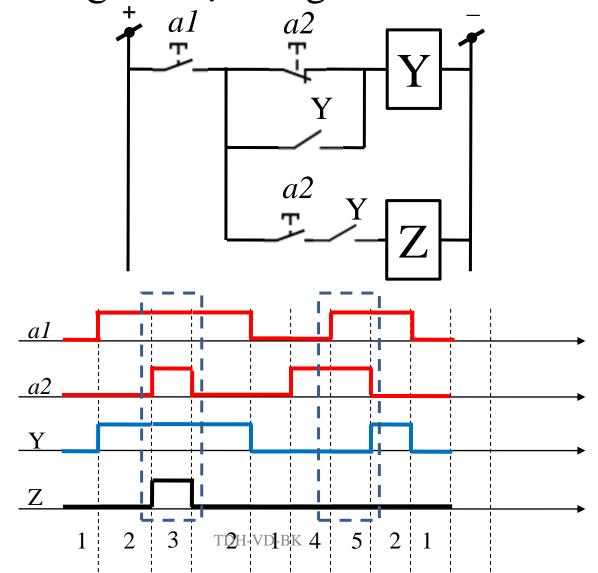

3.1. Khái niệm về mạch logic tuần tự

- Phân loại
 - Mạch logic tuần tự đồng bộ: việc chuyển trạng thái trong mạch không những chỉ phụ thuộc vào tín hiệu đầu vào, trạng thái trước đó, mà còn phụ thuộc vào xung đồng bộ
 - Dùng phổ biến trong máy tính (môn ĐT số)
 - Mạch logic tuần tự không đồng bộ: việc chuyển trạng thái trong mạch chỉ phụ thuộc vào tín hiệu đầu vào, trạng thái trước đó
 - Không có tín hiệu đồng bộ
 - Thường gặp trong công nghệ của các máy sản xuất công nghiệp

3.1. Khái niệm về mạch logic tuần tự

• Biểu diễn bằng đồ thị thời gian

3. Tổng hợp mạch logic tuần tự

3.1. Khái niệm mạch logic tuần tự

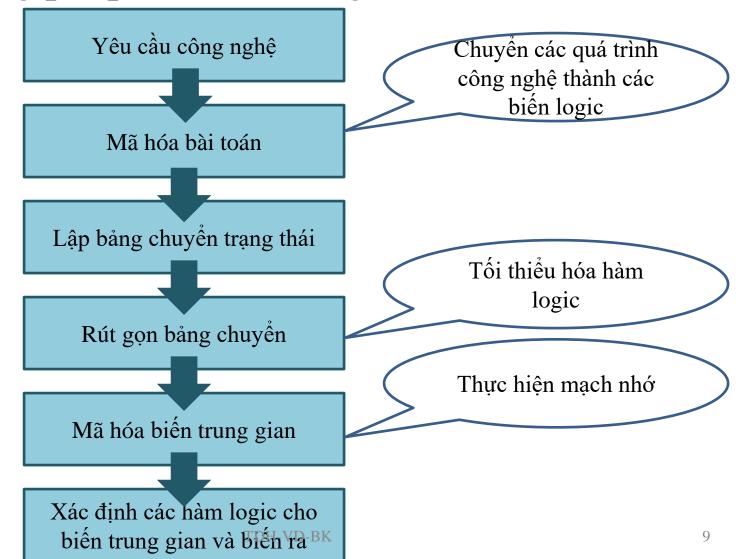
- Định nghĩa
- Tính chất
- Phân loại
- Biểu diễn bằng đồ thị thời gian

3.2. Tổng hợp mạch logic tuần tự

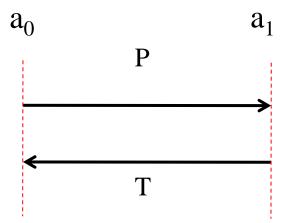
- Phương pháp ma trận trạng thái
- Phương pháp GRAFCET

3.2. Tổng hợp mạch logic tuần tự

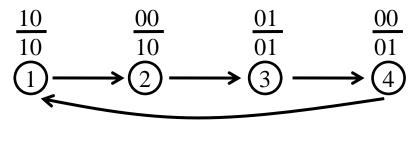
Phương pháp ma trận trạng thái

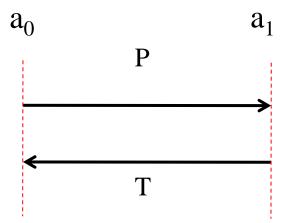
<u>Ví dụ 1</u>:

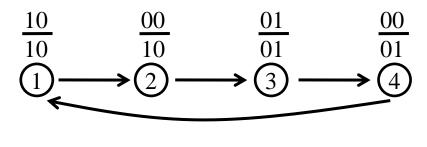
- Mã hóa bài toán:
 - Xác định các biến vào ra: $\frac{\text{Vào}}{\text{Ra}} = \frac{\text{a}_0 \text{a}_1}{\text{PT}}$
 - Graph chuyển trạng thái:

<u>Ví dụ 1</u>:

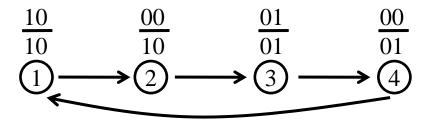
- Mã hóa bài toán:
 - Xác định các biến vào ra: $\frac{\text{Vào}}{\text{Ra}} = \frac{\text{a}_0 \text{a}_1}{\text{PT}}$
 - Graph chuyển trạng thái:

TDH-VD-BK

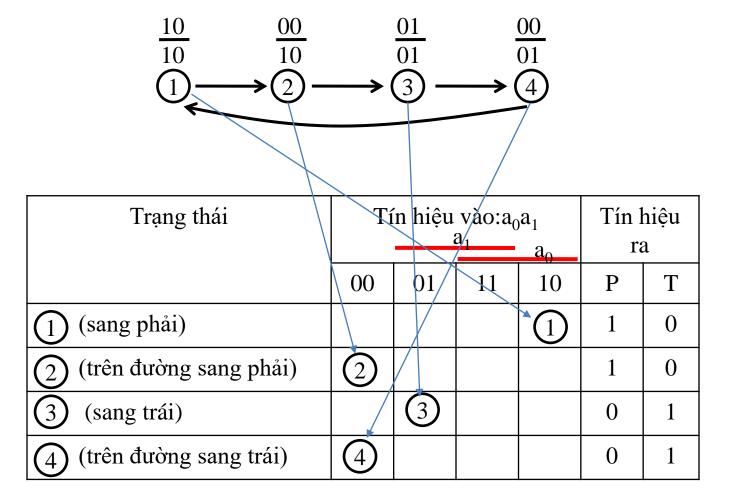
11

Lập bảng chuyển trạng thái MI:

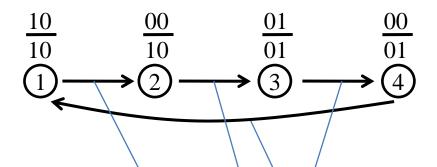

Trạng thái	Tí	ín hiệu		hiệu ra		
	00	01	11	a ₀	P	T
(sang phải)					1	0
(trên đường sang phải)					1	0
(sang trái)					0	1
(trên đường sang trái)					0	1

Lập bảng chuyển trạng thái MI: các đỉnh

Lập bảng chuyển trạng thái MI: các cung có hướng

Trạng thái	Tín hiệu vào:a ₀ a ₁			Tín hiệu ra		
	00	01	11	10	P	Т
(sang phải)	2	\bigwedge		1	1	0
(trên đường sang phải)	2/	3			1	0
(sang trái)	4	3			0	1
(trên đường sang trái)	4			1	0	1

- Rút gọn bảng chuyển
- (Lập bảng chuyển trạng thái M II: nhập hàng của M I)
 - Quy tắc nhập hàng:
 - ✓ Trên cùng 1 cột biến vào, các hàng phải có cùng số ký hiệu trạng thái hoặc là giá trị trống.
 - ✓ Không quan tâm đến giá trị biến đầu ra, nhưng ưu tiên nhập các hàng có đầu ra giống nhau.
 - ✓ Số hàng nhập nhiều nhất có thể
 - ✓ Trạng thái ổn định nhập với không ổn định sẽ ghi trạng thái ổn định.
 - ✓ Trạng thái (/không) ổn định nhập với 1 ô trống sẽ ghi trạng thái (/không) ổn định

15

Bảng M I

Trạng thái	Tín hiệu vào: a_0a_1 a_0					hiệu a
	00	01	11	10	P	Т
(sang phải)	2			1	1	0
(trên đường sang phải)	2	3			1	0
(sang trái)	4	3			0	1
4 (trên đường sang trái)	4			1	0	1

Bảng M II

			a_0)
1)+2	210	3		1)10
3+4	4 01	3 01		1

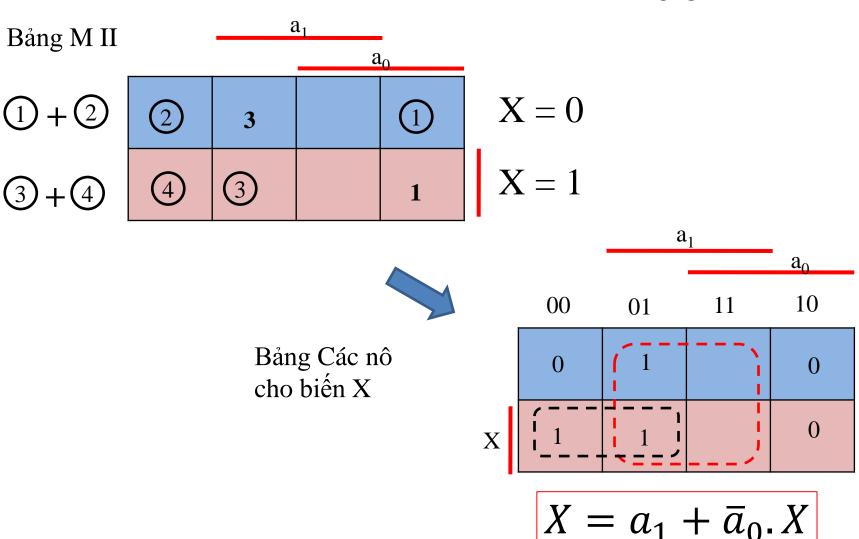
- Xác định và mã hóa biến trung gian
 - Số lượng biến trung gian tối thiểu Smin

$$2^{S_{\min}} \ge N$$
 (N: số hàng của M II)

- $-N = 2 \Rightarrow S_{min} = 1 \Rightarrow chọn 1 biến trung gian X$
- Mã hóa

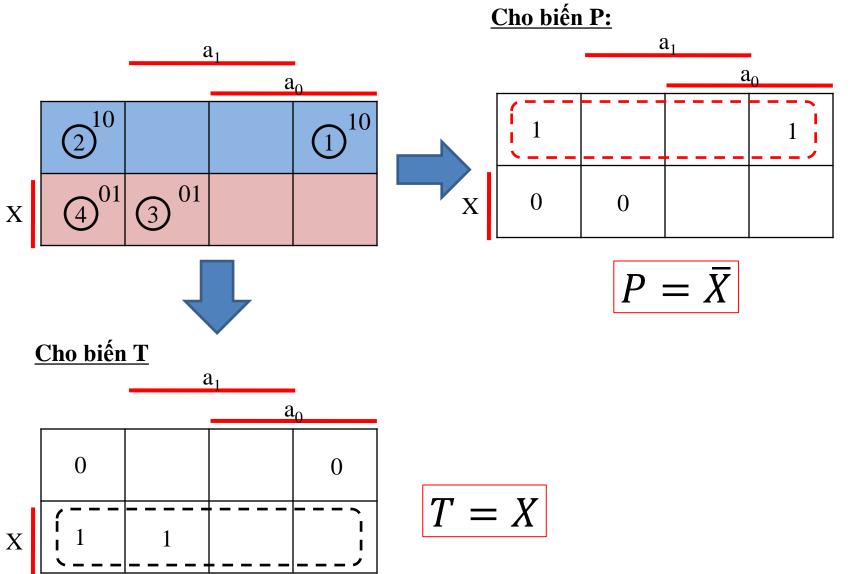
		8	\mathfrak{a}_1		
			a	0	
1)+2	2	3		\bigcirc	X = 0
3+4	4	3		1	X = 1

Xác định hàm điều khiển cho biến trung gian X:

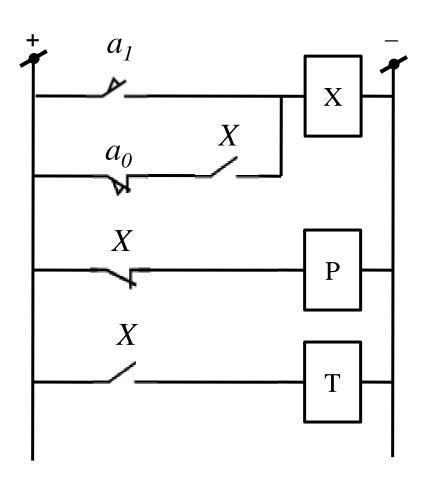

Xác định hàm logic điều khiển các biến ra

Sơ đồ nguyên lý

$$X = a_1 + \bar{a}_0.X$$

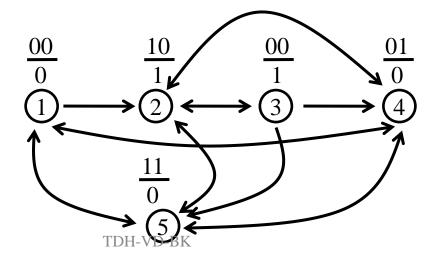
$$P = \bar{X}$$

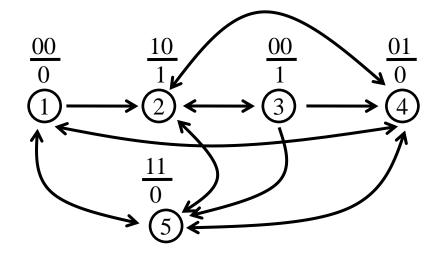
$$T = X$$

Nếu thay X bằng T, chuyện gì xảy ra?

Trong các hàng của M II, các trạng thái ốn định đều có cùng giá trị đầu ra, có thể cho phép dùng biến ra làm biến trung gian

- Ví dụ 2: 2 nút ấn m và d, 1 thiết bị điện T
 - Ân nút m: đóng điện cho T
 - Ấn nút d: cắt điện của T
 - 2 nút ấn đồng thời: T ngắt điện
- Chọn các biến vào ra: $\frac{\text{Vào}}{\text{Ra}} = \frac{\text{md}}{\text{T}}$
- Graph chuyển trạng thái

Bång M I

Trạng thái		Tín hiệu vào: md						
	00	01	11	10				
1	1	4	5	2	0			
2	3	4	5	2	1			
3	3	4	5	2	1			
4	1	4	5	2	0			
5	1	4	5	2	0			

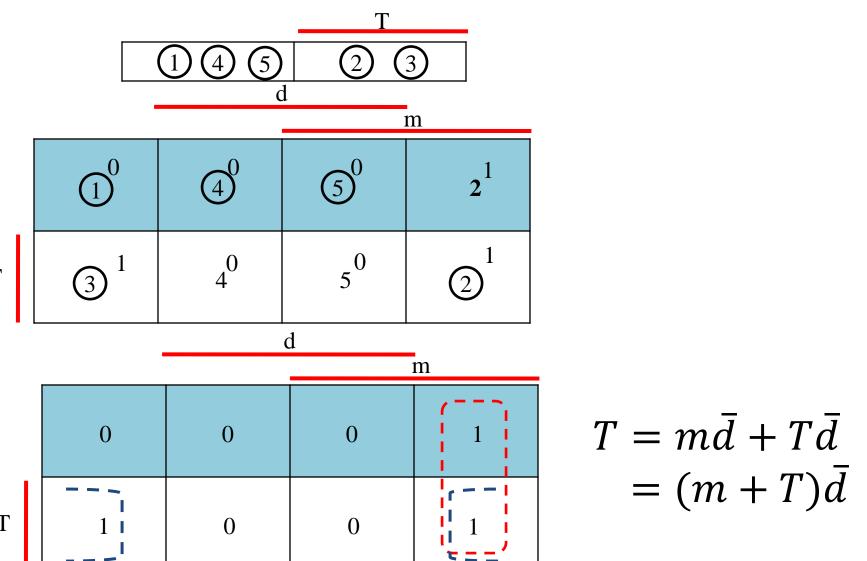
• Bảng chuyển trạng thái M I & M II

Bảng M I

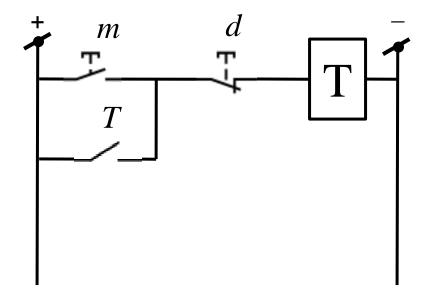
Trạng thái		Tín hiệu vào: md					
	00	01	11	10			
1	1	4	5	2	0		
2	3	4	5	2	1		
3	3	4	5	2	1		
4	1	4	5	2	0		
(5)	1	4	(5)	2	0		

Bảng M II			d	•
				m
1 + 4 + 5		40	(5) ⁰	21
2+3	3 1	4 ⁰	5 I-VD-BK	2

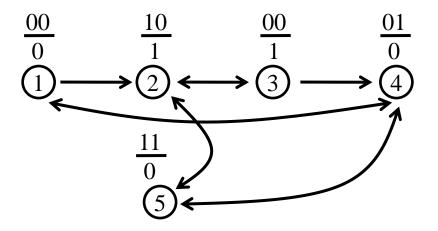
- Xác định và mã hóa biến trung gian:
 - Smin = 1, chọn biến trung gian là biến ra X = T

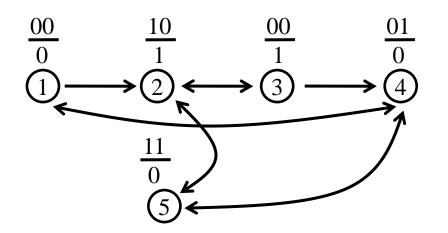

• Sơ đồ rơ le-tiếp điểm

• Ví dụ 2.1: 2 nút ấn m và d, 1 thiết bị điện T

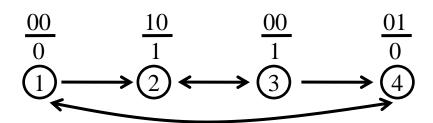

Bảng M I

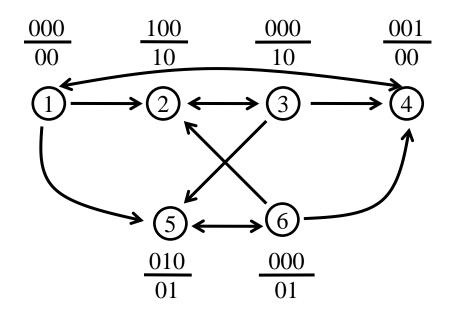
Trạng thái		Tín hiệu vào: md					
	00	01	11	10			
1	1	4	5	2	0		
2	3		5	2	1		
3	3	4	5	2	1		
4	1	4	5		0		
5		4	5	2	0		

- Ví dụ 2.2: 2 nút ấn m và d, 1 thiết bị điện T
 - Ấn nút m: đóng điện cho T
 - Ân nút d: cắt điện của T

- Chọn các biến vào ra:
- Graph chuyển trạng thái $\frac{\text{Vào}}{\text{Ra}} = \frac{\text{md}}{\text{T}}$

- Ví dụ 3: 3 nút ấn a, b và c, động cơ M
 - Ân nút a: động cơ quay thuận
 - Ân nút b: động cơ quay ngược
 - Ân nút c: động cơ dừng
 - Đang quay thuận, ấn b: động cơ quay ngược
 - Đang quay ngược, ấn a: động cơ quay thuận
- Chọn các biến vào ra: $\frac{\text{Vào}}{\text{Ra}} = \frac{\text{abc}}{\text{TN}}$
 - Quay thuận: TN = 10
 - Quay ngược: TN = 01
 - Dừng: TN = 00

Bảng M I

Trạng thái		Tín hiệu vào: abc						Tín hiệu ra		
	000	001	011	010	110	111	101	100	Т	N
1	1	4		5				2	0	0
2	3							2	1	0
3	3	4		5				2	1	0
4	1	4							0	0
(5)	6			(3)					0	1
6	6	4		5				2	0	1

30

Bảng M II

		С	h	<u>c</u>
			U	a
1 + 4	10^{00} 4^{0}	5		2 10
2 + 3	3^{10} 4^{0}	5 01		210
5 +6	6^{01} 4^{0}	S 01		2 10

Xác định và mã hóa biến trung gian: X; Y

Nhận xét: Biến trung gian trùng với biến đầu ra T = X; N = Y

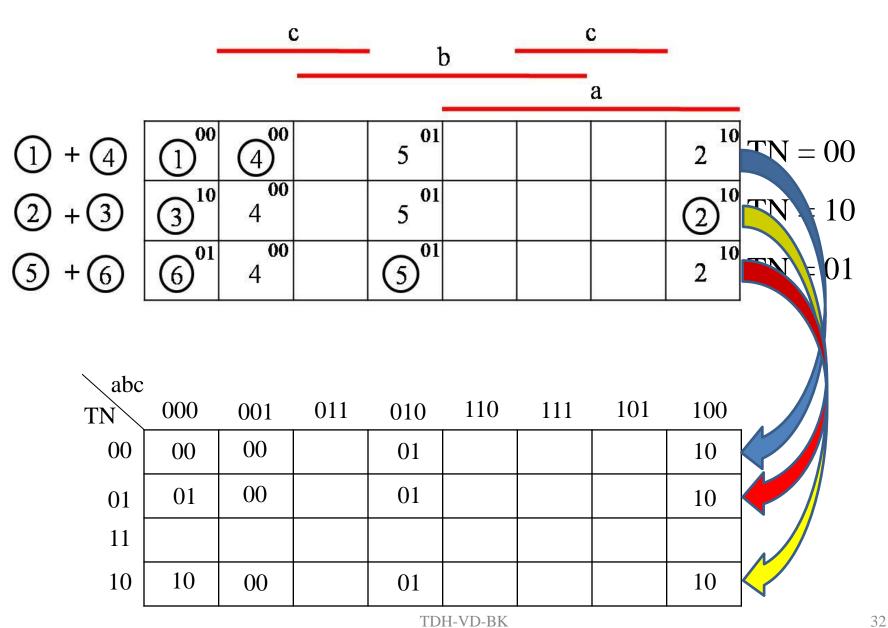

$$XY = TN = 00$$

$$XY = TN = 10$$

$$XY = NT = 01$$

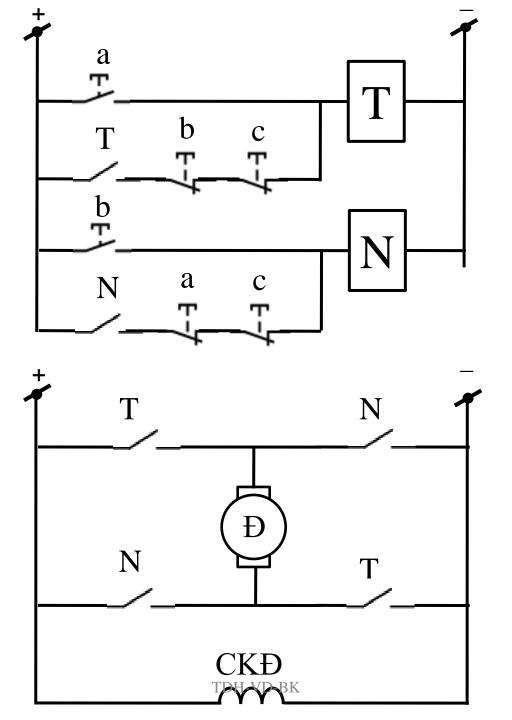
Chú ý: Chuyển từ bảng MII sang bảng Các nô

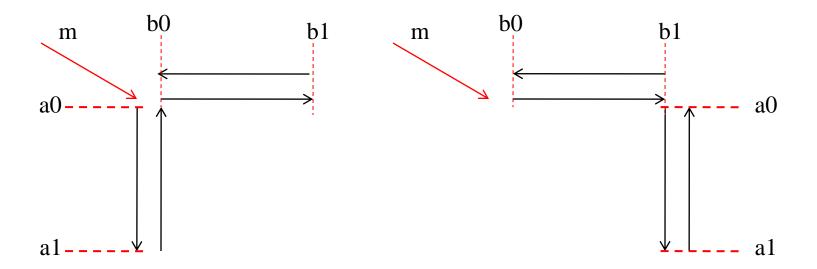
$$T = a + T.\overline{b}.\overline{c}$$

abc								
TN	000	001	011	010	110	111	101	100
00	0	0		1				0
01	1	0		1				0
11								
10	0	0	\	11		′		0

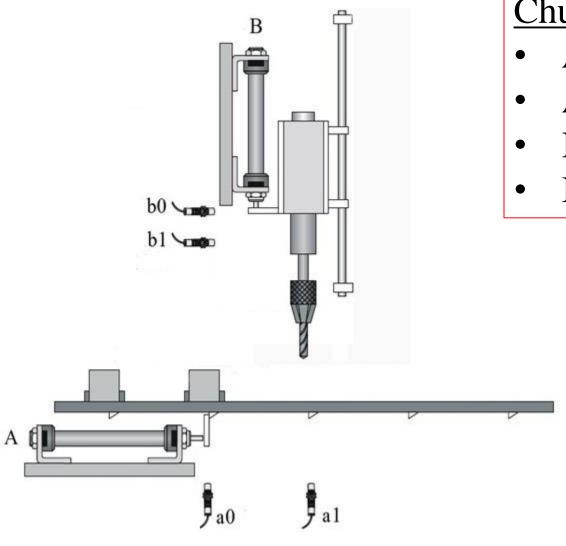
$$N = b + N.\bar{a}.\bar{c}$$

- BTVN:
- Cho 3 nút ấn A, B, C điều khiển động cơ M1, M2
 - A: M1 làm việc
 - B: M2 làm việc
 - C: M1, M2 dùng
 - M1 làm việc trước rồi M2 mới làm việc

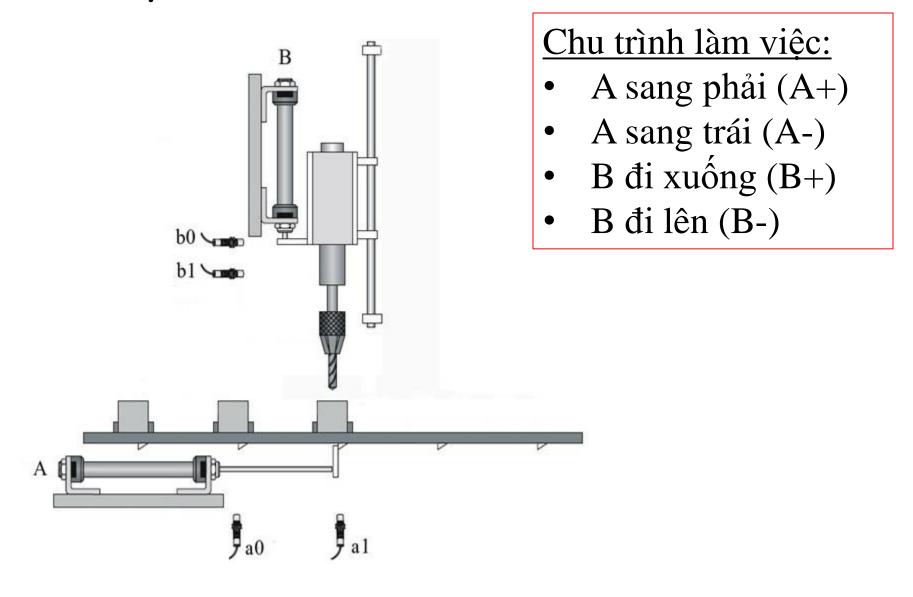

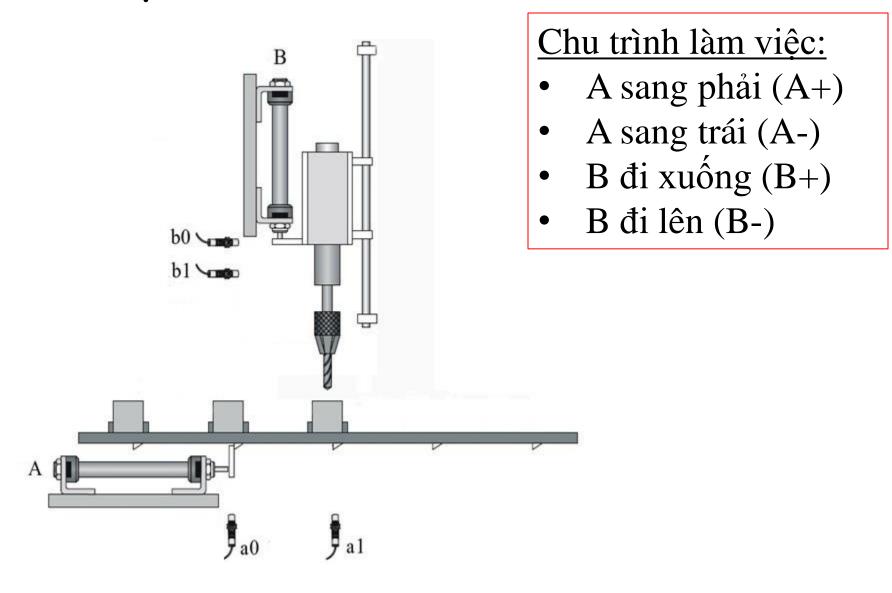
• Ví dụ 4:

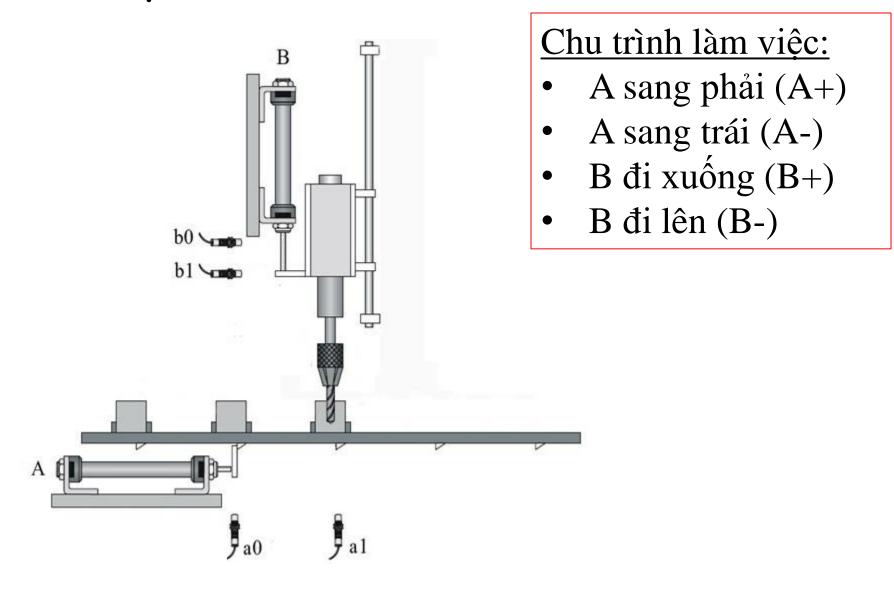

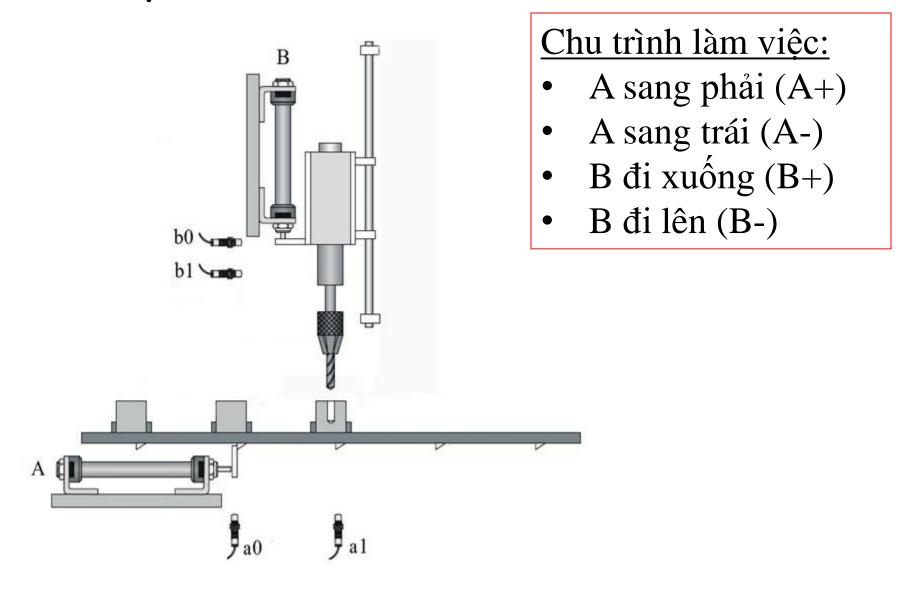
Chu trình làm việc:

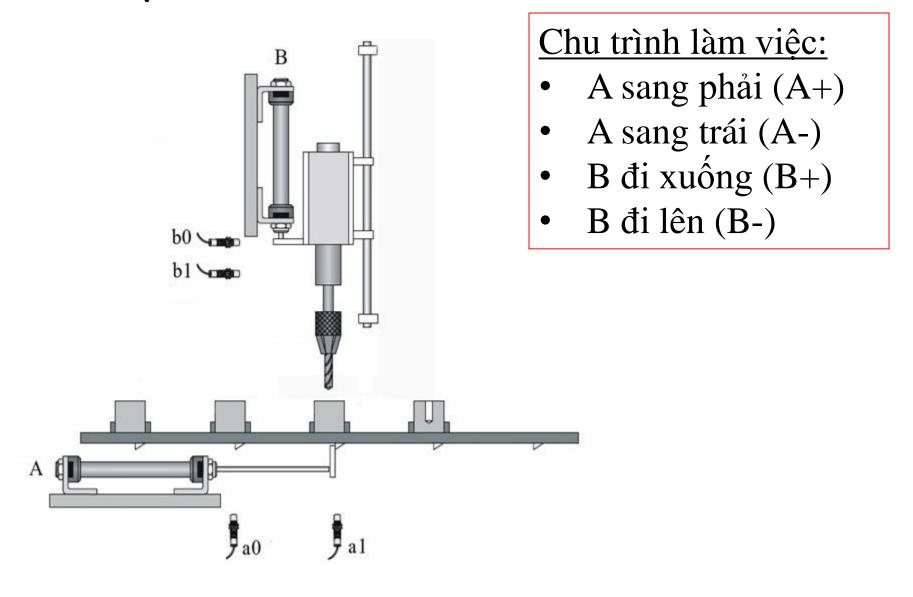
- A sang phải (A+)
- A sang trái (A-)
- B đi xuống (B+)
- B đi lên (B-)

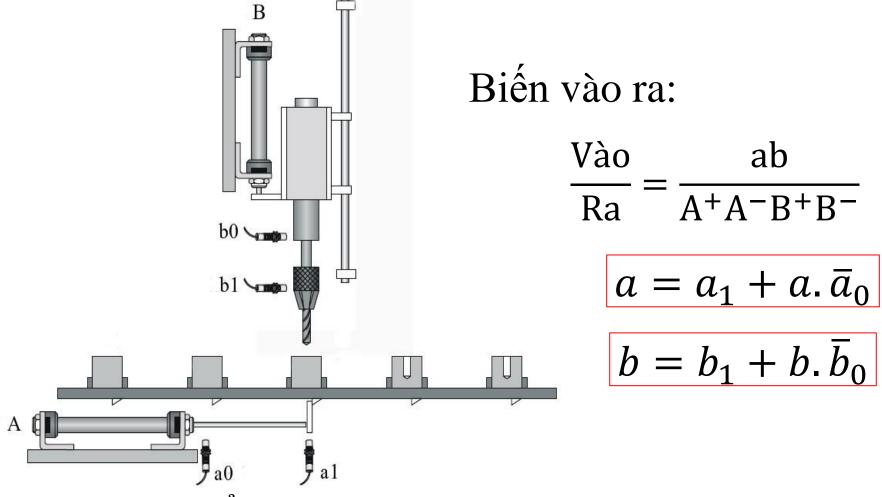

- Nhận xét:
 - Số biến vào lớn
 - Có thể rút gọn số biến vào:
 - Chọn a sao cho a1 là tín hiệu đóng (set) của a, a0 là tín hiệu cắt (reset) của a

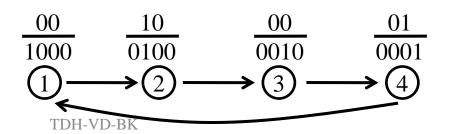
$$a = a_1 + a.\,\bar{a}_0$$

 Chọn b sao cho b1 là tín hiệu đóng (set) của b, b0 là tín hiệu cắt (reset) của b

$$b = b_1 + b.\overline{b}_0$$

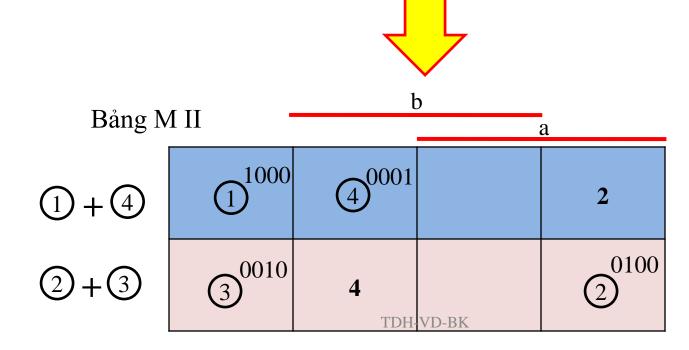

Graph chuyển trạng thái

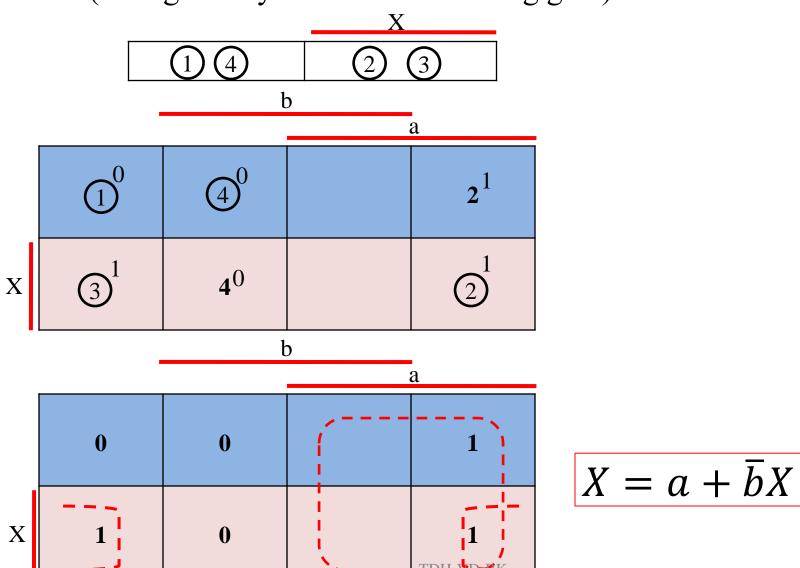

Bảng M I

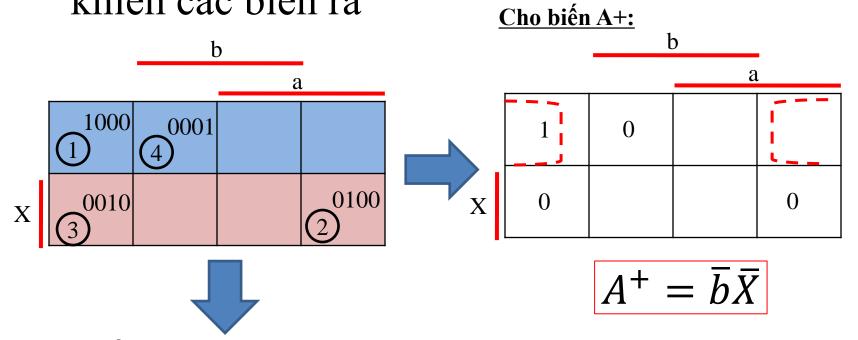
Trạng thái	Tín hiệu vào:ab b a			Tín hiệu ra				
	00	01	11	10	A+	A-	B+	B-
1	1			2	1	0	0	0
2	3			2	0	1	0	0
3	3	<u> 4 </u>			0	0	1	0
4	1	4			0	0	0	1

- Xác định và mã hóa biến trung gian:
 - Smin = 1, chọn biến trung gian là biến ra X
 (không thể lấy biến ra là biến trung gian)

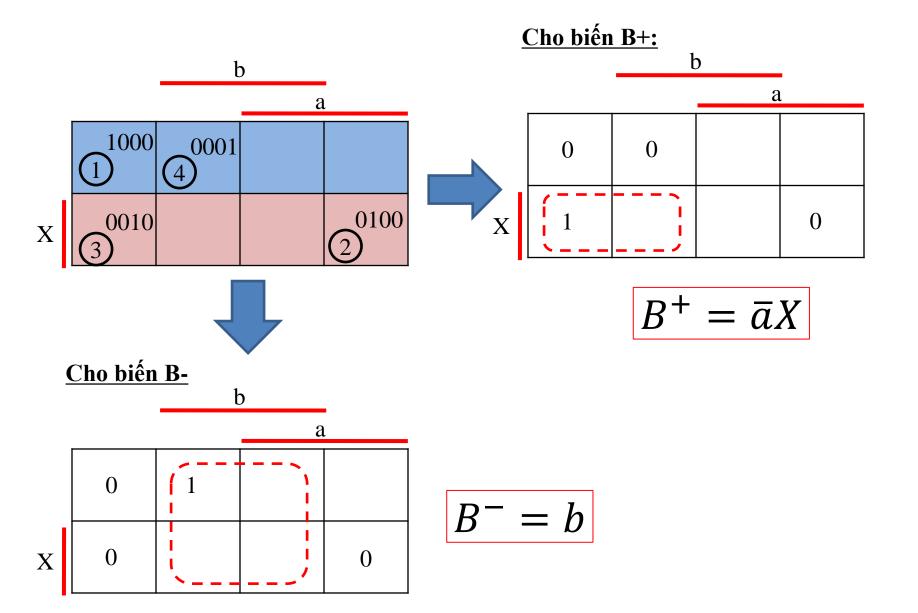
• Lập bảng Các nô để xác định hàm logic điều khiển các biến ra

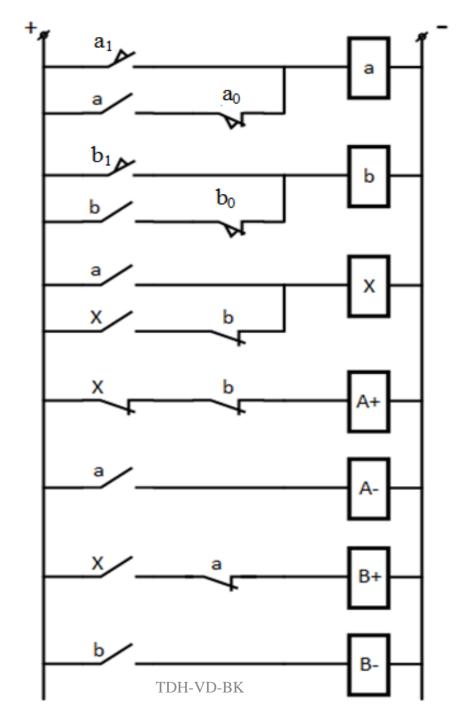

Cho biến A-

b

$$A^- = a$$

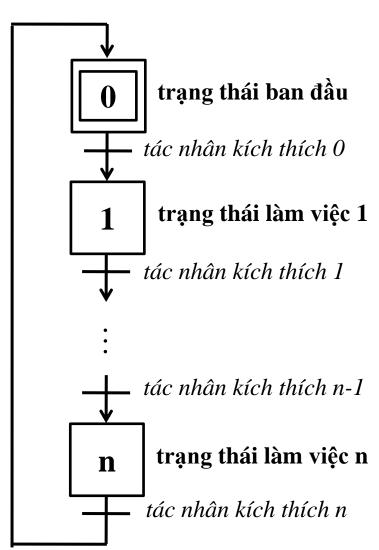

3. Tổng hợp mạch logic tuần tự

- 3.1. Khái niệm mạch logic tuần tự
 - Định nghĩa
 - Tính chất
 - Phân loại
 - Biểu diễn bằng đồ thị thời gian
- 3.2. Tổng hợp mạch logic tuần tự
 - Phương pháp ma trận trạng thái
 - Phương pháp GRAFCET

3.2. Tổng hợp mạch logic tuần tự

- Phương pháp GRAFCET
 - Biểu diễn các quá trình công nghệ dưới dạng lưu đồ (graph) các trạng thái làm việc
 - Xây dựng các hàm logic điều khiển và sơ đồ điều khiển từ lưu đồ (graph) các trạng thái làm việc

Phương pháp GRAFCET

Một số ký hiệu cơ bản

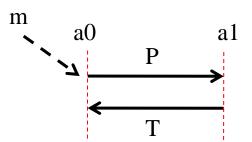
Tên gọi	Ký hiệu
Trạng thái ban đầu	0
Trạng thái thông thường	k
Trạng thái đang hoạt động	$lack{lack}{lack}$
Cung định hướng và chuyển tiếp	+

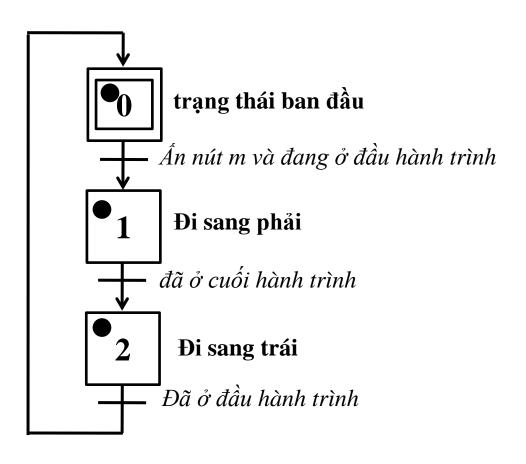
Phương pháp GRAFCET

- Mỗi trạng thái ứng với một hoặc một nhóm hành động hoàn chỉnh
- Mỗi chuyển tiếp đi kèm với tác nhân kích thích (điều kiện logic) biểu thị điều kiện chuyển trạng thái
- Trạng thái đang hoạt động: thực thi các hành động tương ứng với trạng thái đó
- Hoạt động của GRAFCET: các trạng thái lần lượt hoạt động theo trình tự quy định (di chuyển token)

- Quy tắc hoạt động của GRAFCET (quy tắc vượt qua chuyển tiếp)
 - Chuyển tiếp sẵn sàng: các trạng thái ngay trước chuyển tiếp (đầu vào) là đang hoạt động
 - Chuyển tiếp được vượt qua: khi chuyển tiếp sẵn sàng và tác nhân kích thích xảy ra (điều kiện logic là đúng)
 - Khi vượt qua chuyển tiếp: Các trạng thái ngay trước chuyển tiếp ngừng hoạt động, đồng thời các trạng thái ngay sau (đầu ra) hoạt động

Ví dụ 1:

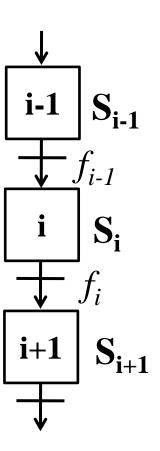
- Xây dựng hàm logic từ GRAFCET
 - Mỗi trạng thái i ứng với một biến ra S_i
 - Mỗi biến S_i sẽ có 2 hàm đóng (set) S_i^+ và hàm cắt (reset) S_i^-

$$S_i = (S_i^+ + S_i)\overline{S_i^-}$$

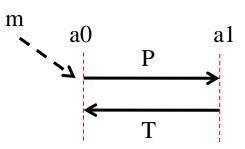
 $S_i^+ = f_{i-1}S_{i-1}$
 $S_i^- = S_{i+1}$

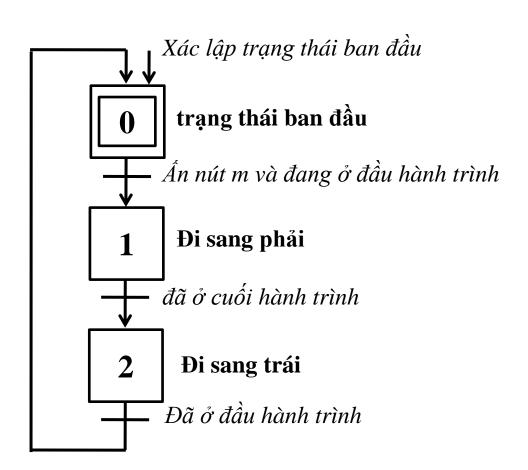
Cần một tín hiệu xác lập trạng thái ban đầu (g)

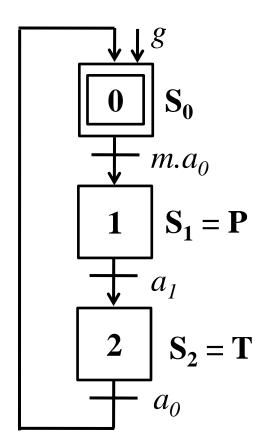
$$S_0^+ = g + f_n S_n$$

Ví dụ 2:

$$S_{0}^{+} = g + a_{0}.S_{2}$$

$$S_{0}^{+} = g + a_{0}.S_{2}$$

$$S_{0}^{-} = S_{1}$$

$$S_{0}^{-} = S_{1}$$

$$S_{0}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}$$

$$S_{0}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-}$$

$$S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{2}$$

$$S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{2}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-}$$

$$S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{3}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-}$$

$$S_{3}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-}$$

$$S_{3}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{3}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{3}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{4}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

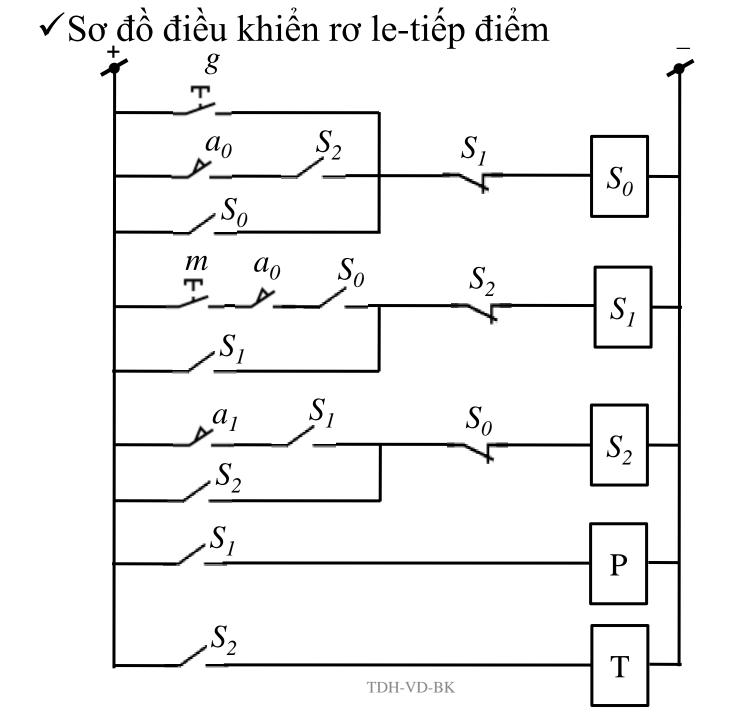
$$S_{5}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{5}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

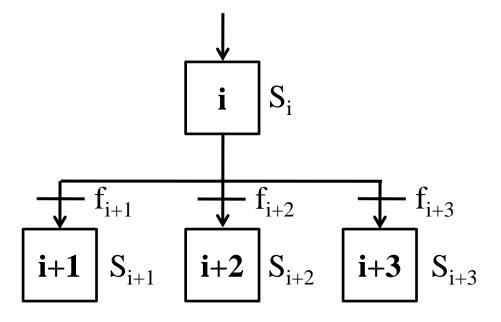
$$S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-}$$

$$S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{2}^{-} = S_{1}^{-} = S_{1}^{1$$

57

- Các dạng mạch đặc biệt
 - Mạch phân kỳ "HOẶC"

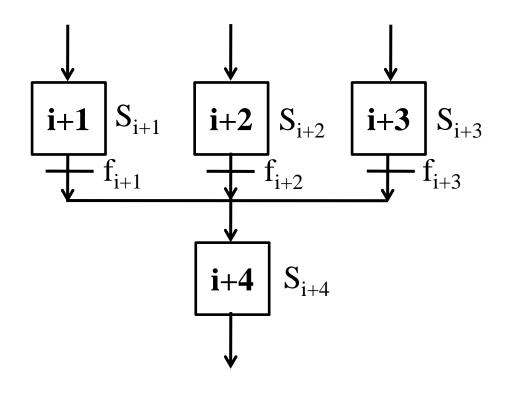
$$S_{i}^{-} = S_{i+1} + S_{i+2} + S_{i+3}$$

$$S_{i+1}^{+} = f_{i+1}S_{i}$$

$$S_{i+2}^{+} = f_{i+2}S_{i}$$

$$S_{i+3}^{+} = f_{i+3}S_{i}$$

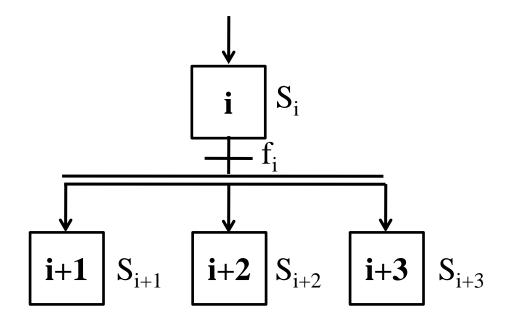
• Mạch hội tụ "HOẶC"

$$S_{i+1}^{-} = S_{i+2}^{-} = S_{i+3}^{-} = S_{i+4}$$

$$S_{i+4}^{+} = f_{i+1}S_{i+1} + f_{i+2}S_{i+2} + f_{i+3}S_{i+3}$$

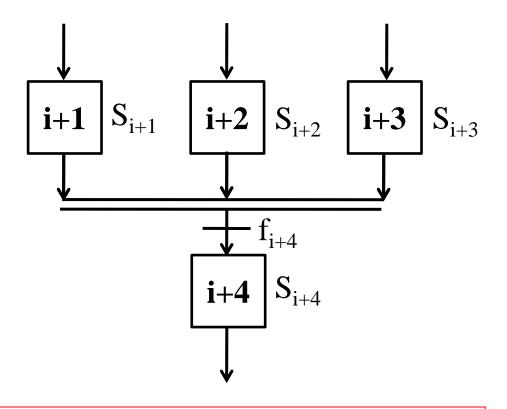
• Mạch phân kỳ "VÀ"

$$S_i^- = S_{i+1}.S_{i+2}.S_{i+3}$$

 $S_{i+1}^+ = S_{i+2}^+ = S_{i+3}^+ = f_i.S_i$

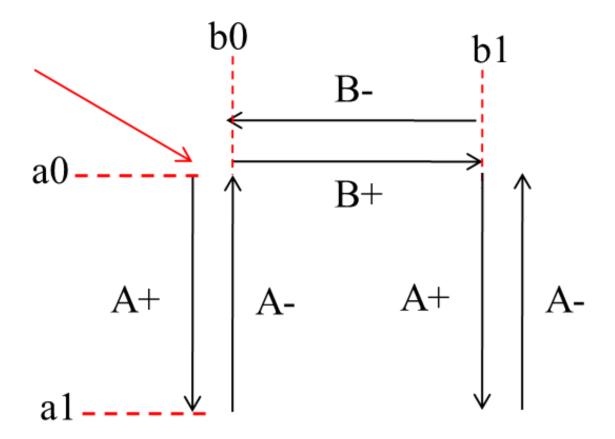
Mạch hội tụ "VÀ"

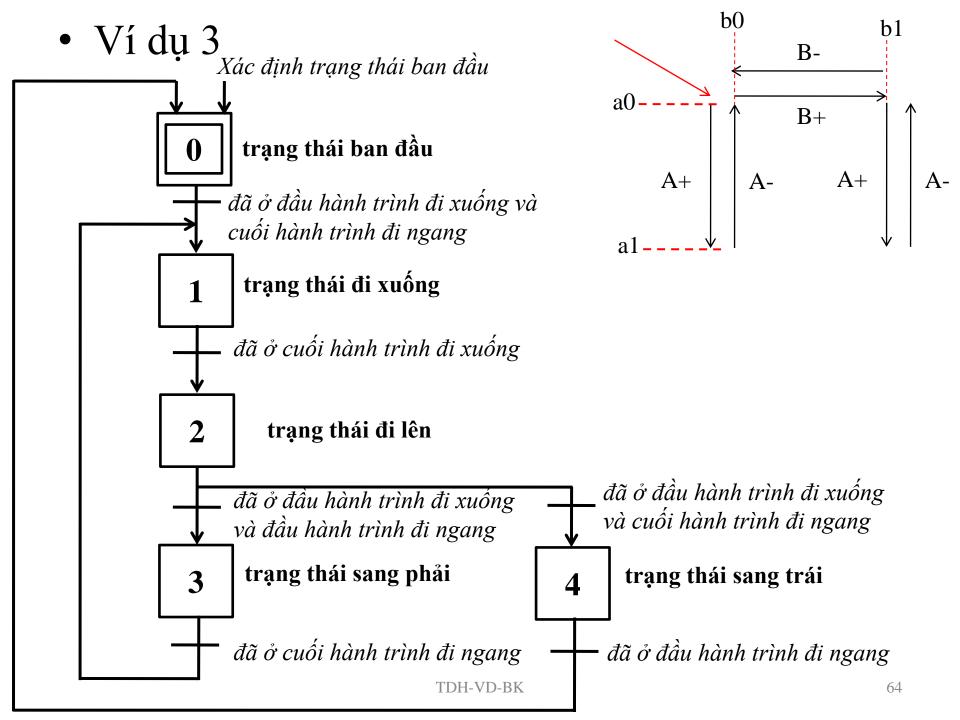

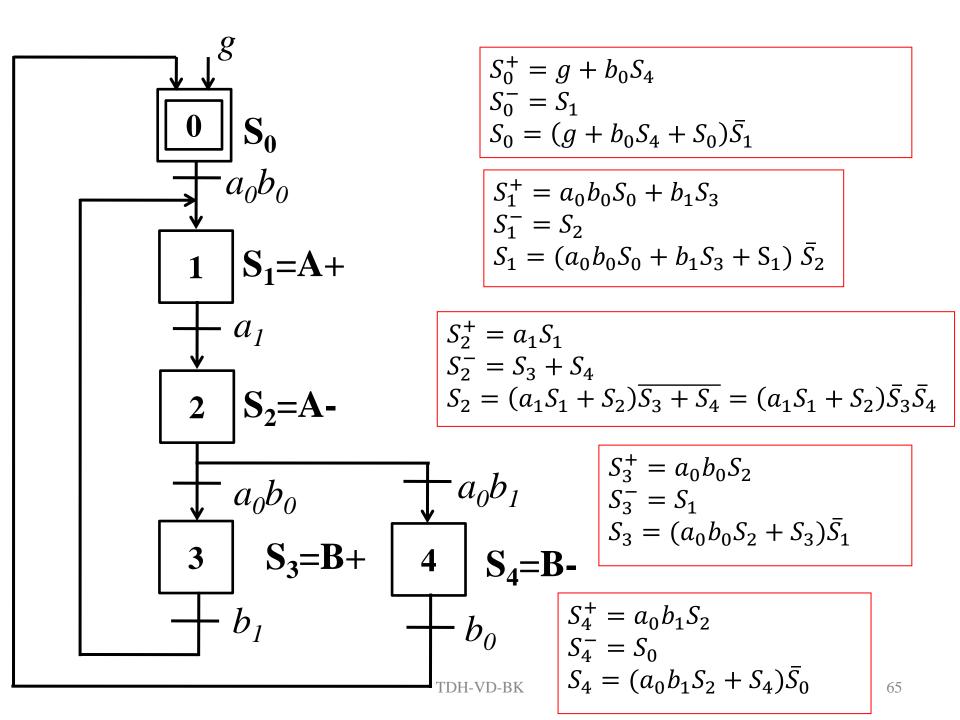
$$S_{i+1}^- = S_{i+2}^- = S_{i+3}^- = S_{i+4}$$

 $S_{i+4}^+ = f_{i+4}.S_{i+1}.S_{i+2}.S_{i+3}$

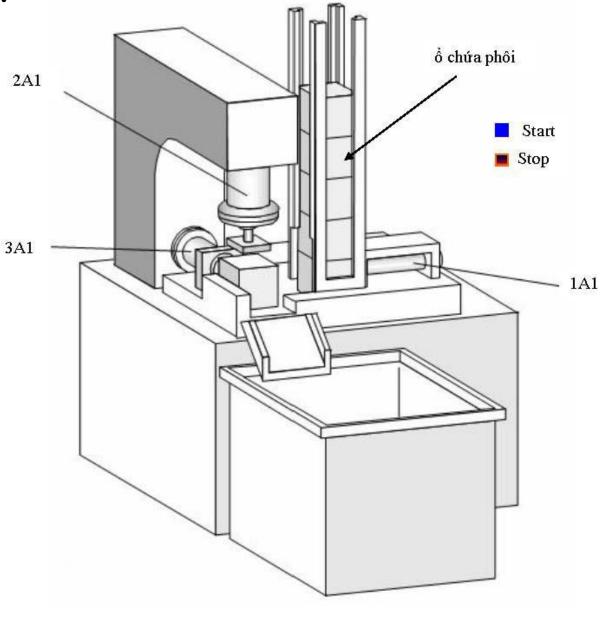
• Ví dụ 3

• Ví dụ 4

Bảng M I

Trạng thái	Tín hiệu vào: a_0a_1 a_1 a_0				Tín hiệu ra	
	00	01	11	10	P	T
(sang phải)	2		1		1	0
(trên đường sang phải)	2	3			1	0
(sang trái)	4	3			0	1
4 (trên đường sang trái)	4			1	0	1

Bảng M II

		a_0			
1)+2	210	3		1)10	
3+4	4 ⁰¹	3 01		1	